

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 235/04-126

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. januára 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho a zo sudcov Jána Auxta a Juraja Horvátha prerokoval prijatú sťažnosť Ing. J. M., bytom P., zastúpeného advokátom Mgr. R. T., PhD., B., ktorou namieta, že postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tp 135/03 a jeho uznesením z 21. novembra 2003 v spojení s postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tpo 48/03 a jeho uznesením z 9. januára 2004 došlo k:

a) porušeniu čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky tým, že mu nebol doručený návrh prokurátora Krajskej prokuratúry v Trenčíne na predĺženie lehoty trvania väzby, a tým, že o tomto návrhu bolo rozhodnuté bez jeho výsluchu na neverejnom zasadnutí;

b) porušeniu čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 a čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky tým, že uznesenie Krajského súdu v Trenčíne nebolo dostatočne zdôvodnené;

c) porušeniu čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky tým, že o zákonnosti jeho väzby a jeho prepustení z väzby bolo rozhodnuté s priet'ahmi;

d) porušení čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky tým, že na základe jeho vyjadrenia k návrhu na predĺženie väzby nedošlo k jeho prepusteniu z väzby na slobodu, a takto

r o z h o d o l :

1. Právo Ing. J. M. podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tým, že mu nebol doručený návrh Krajskej prokuratúry v Trenčíne z 11. novembra 2003 na predĺženie lehoty trvania väzby, postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tp 135/03 a jeho uznesením z 21. novembra 2003 v spojení s postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tpo 48/03 a jeho uznesením z 9. januára 2004 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresný súd Trenčín **j e p o v i n n ý** uhradiť Ing. J. M. trovy konania v sume 16 680 Sk (slovom šesťtisícšesťstoosemdesiat slovenských korún) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu Mgr. R. T., PhD., B.

3. Vo zvyšnej časti sťažnosti Ing. J. M. **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 235/04-68 z 25. augusta 2004 prijal sťažnosť Ing. J. M. (ďalej len „sťažovateľ“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pod bodom 1 výroku uznesenia na ďalšie konanie v časti, v ktorej sťažovateľ namieta:

a) porušenie čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) tým, že mu nebol doručený návrh prokurátora Krajskej prokuratúry v Trenčíne (ďalej len „krajská prokuratúra“) na predĺženie lehoty trvania väzby, a tým, že o tomto návrhu bolo rozhodnuté bez jeho vylúčeného zasadenia;

b) porušenie čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 46 ods. 1 a čl. 17 ods. 5 ústavy tým, že uznesenie Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) nebolo dostatočne zdôvodnené;

c) porušenie čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 48 ods. 2 ústavy tým, že o zákonnosti jeho väzby a jeho prepustení z väzby bolo rozhodnuté s priet'ahmi;

d) porušenie čl. 5 ods. 3 dohovoru v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy tým, že na základe jeho vyjadrenia k návrhu na predĺženie väzby nedošlo k jeho prepusteniu z väzby na slobodu,

a to postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 5 Tp 135/03 a jeho uznesením z 21. novembra 2003 v spojení s postupom krajského súdu v konaní sp. zn. 1 Tpo 48/03 a jeho uznesením z 9. januára 2004, a vo zvyšnej časti ju pod bodom 2 výroku uznesenia odmietol.

Predsedička okresného súdu vo svojom stanovisku k sťažnosti z 29. októbra 2004 okrem iného uviedla: „*Trestnú vec tunajšieho súdu vedenú pod sp. zn. 5 Tp 135/03 (nie spor) je potrebné považovať za skutkovo a právne náročnú. V tomto konaní zákonná sudkyňa rozhodovala o návrhu prokurátora krajskej prokuratúry o predĺžení lehoty trvania väzby 8 obvinených z rozsiahlej majetkovej trestnej činnosti, ktorej sa mali obvinení dopustiť ako organizovaná skupina. Za účelom rozhodnutia o dôvodoch trvania väzby sa musela oboznámiť s vyšetrovacím spisom oddelenia vyšetrovania v Banskej Bystrici sp. zn. ČVS: VKE 14/OVOZTČ-BB-2002, ktorý má viac ako 2. 000 strán a zahŕňa vyšetrovanie viacnásobných trestných činov vraždy a najzávažnejších hospodárskych deliktov. Vzhľadom na rozsah trestnej činnosti išlo nielen o skutkovo, ale aj právne náročnú trestnú vec. Preto*

lehota, ktorá uplynula od podania návrhu na predĺženie väzby do rozhodnutia súdu (9 dní) bola primeranou lehotou na naštudovanie právne a skutkovo zložitej veci. (...)

Návrh na predĺženie lehoty trvania väzby bol prokurátorom krajskej prokuratúry doručený tunajšiemu súdu dňa 12. 11. 2003. Termín neverejného zasadnutia v tejto veci bol určený na 21. 11. 2003.

Dňa 19. 11. 2003 bol do spisu nahliadnuť právny zástupca sťažovateľa, ktorý dňa 20. 11. 2003 faxovou správou vzniesol námietku zaujatosti senátu a žiadal o postúpenie návrhu krajskej prokuratúry Okresnému súdu Prešov.

Zákonná sudkyňa vo veci rozhodla 21. 11. 2003 tak, že námietkam obvineného Ing. M. a jeho právneho zástupcu nevyhovela, rozhodla, že senát nie je vylúčený z prejednávania predmetnej trestnej veci. Uznesením pod č. k. 5 T 135/03-44 zo dňa 21. 11. 2003 predĺžila väzbu obvinenému P. V. a sťažovateľovi. Rozhodnutie bolo napísané aj expedované 25. 11. 2003 (pravdivosti tohto tvrdenia nasvedčuje dátum uvedený na odtlačku úradnej pečiatky, ktorý sa nachádza na č. 1. 44 p. v. spisu). Súd teda rozhodnutie napísal a expedoval v lehote 4 dní, čo možno považovať za primeranú lehotu vzhľadom na závažnosť rozhodnutia a náročnosť jeho zdôvodnenia, najmä s prihliadnutím na skutočnosť, že vzhľadom na námietky obvineného - sťažovateľa - bolo potrebné vypracovať a zdôvodniť dve súdne rozhodnutia. Sudkyňa sa totiž musela zaoberať aj zdôvodňovaním námietky zaujatosti senátu a námietkou miestnej príslušnosti.

To, že rozhodnutie bolo doručené poštou až 01. 12. 2003, nemôže ísť na ťarchu súdu. Sťažovateľ považuje túto lehotu (od rozhodnutia do doručenia) za neprimeranú. On sám však nekonal dostatočne rýchlo, keď jemu samému trvalo doručenie sťažnosti 8 dní (od prevzatia 01. 12. 2003 do doručenia 08. 12. 2003).

Dňa 08. 12. 2003 napadol predtým uvedené rozhodnutie zástupca sťažovateľa sťažnosťou. Dňa 22. 12. 2003 dala zákonná sudkyňa úpravu, aby bol spis predložený odvolaciemu súdu. Urobila tak preto, že v spise sa nenachádzala návratka doručienky

zástupcu obvineného, na ktorú čakala (vyplýva to z úpravy na č. 1. 77). Predkladacia správa bola vypracovaná 22. 12. 2003 a spolu so spisom 5 Tp 135/2003 bola doručená Krajskému súdu v Trenčíne 31. 12. 2003. Po rozhodnutí odvolacieho senátu v predmetnej veci sa spis vrátil tunajšiemu súdu 20. 01. 2004. Uznesenie bolo obratom doručené krajskej prokuratúre, zástupcovi obvineného a obvinenému. Sudkyňa dala pokyn na doručenie v ten istý deň, k expedovaniu došlo 26. 01. 2004. (...)

Sťažovateľ sa pokúsil o prietahy v konaní bezdôvodnou námietkou zaujatosti senátu, námietkou miestnej príslušnosti a žiadosťou o vytýčenie verejného zasadnutia. (...)

Prietahy predmetnej veci neboli žiadne, a teda ani spôsobené súdom. Konalo sa plynulo a rýchlo, bez akýchkoľvek prietahov. (...)

Obdobné procesné úkony, ktoré uviedla predsedníčka okresného súdu, zistil aj ústavný súd z obsahu spisu okresného súdu, listinných dôkazov a vyjadrení účastníkov konania.

Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti z 26. októbra 2004 okrem iného uviedol:

«Skutočnosť, že o sťažnostiach obv. Ing. M. odvolací súd konal na neverejnom zasadnutí nepovažujem za porušenie čl. 5, 6 Dohovoru. Obvinený v čase rozhodovania o jeho vzatí do väzby bol sudcom vypočutý. V konaniach o jeho sťažnostiach nebola porušená zásada rovnosti, pretože na neverejnom zasadnutí v zmysle Trestného poriadku okrem členov senátu a zapisovateľa nie je prítomní žiaden z účastníkov konania, teda ani prokurátor. Tým je zároveň zaručená i kontradiktórnosť konania vo vzťahu k rovnosti strán. Obvinený po jeho zatknutí bol ihneď predvedený pred sudcu, čím bolo zaručené jeho právo v zmysle čl. 5 Dohovoru. Ako som už vyššie uviedol ohľadom jeho ďalších návrhov a sťažností rozhodoval i krajský súd v zmysle princípu „rovnosti zbraní“, t. j. že každá strana v procese mala rovnakú možnosť hájiť svoje záujmy a že žiadna z nich nemala podstatnú výhodu voči protistrane. (...)

Krajský súd v rámci rozhodovania o sťažnostiach obvineného Ing. J. M. konal rýchlo a bez prietáhov. (...)»

Sťažovateľ vo svojom vyjadrení z 24. novembra 2004 okrem iného uviedol:

«V oboch prípadoch, keď bolo rozhodované o predĺžení mojej väzby, mi nebol doručený návrh prokurátora na jej predĺženie, takže som nemal reálnu a efektívnu možnosť vyvracať argumenty pre a uvádzať argumenty proti ďalšiemu trvaniu mojej väzby, rovnako som nemal možnosť osobne sa vyjadriť pred súdom, čo je samo osebe porušením čl. 5 ods. 4 Dohovoru (...) bolo povinnosťou Okresného súdu v Trenčíne a Krajského súdu v Trenčíne v súvislosti s rozhodovaním o predĺžení mojej väzby nariadiť verejné zasadnutie, resp. mi umožniť osobne sa pred nimi vyjadriť. (...)

Vzhľadom na tieto skutočnosti konanie na Okresnom súde v Trenčíne rovnako ako konanie na Krajskom súde v Trenčíne v súvislosti s rozhodovaním o predĺžení mojej väzby nebolo zlučiteľné s požiadavkami vyplývajúcimi z čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 5 ods. 4 Dohovoru bol porušený. Z identických dôvodov boli porušené aj čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy SR. (...)

Argumenty proti ďalšiemu trvaniu väzby uvedené v mojom vyjadrení zo dňa 20. 11. 2003 k návrhu prokurátora Krajskej prokuratúry Trenčín zo dňa 11. 11. 2003, č. k. 1 Kv 59/02-1228 a v mojej sťažnosti zo dňa 4. 12. 2003 proti uzneseniu Okresného súdu v Trenčíne zo dňa 21. 11. 2003, sp. zn. 5 Tp 135/03, na ktoré týmto odkazujem, možno v stručnosti zhrnúť nasledovne:

- tvrdenie prokurátora o potrebe vykonať ďalšie procesné úkony ohľadne skutku, pre ktorý som trestne stíhaný, sú vo vzťahu k mojej osobe nedôvodné, ničím nepodložené a paušálne,

- Okresný súd v Trenčíne sa vôbec nezaoberal tým, či skutočne prokurátorom tvrdená potreba vykonať ďalšie procesné úkony je daná aj vo vzťahu k mojej osobe

a ku skutku, pre ktorý som stíhaný (návrh prokurátora sa okrem mňa týkal ďalších 7 spoluobvinených, z ktorých niektorí boli obvinení z ďalších trestných činov),

- skutočnosti zistené doposiaľ vykonanými procesnými úkonmi ohľadne skutku, pre ktorý som stíhaný, sú pre ďalšie konanie procesne zabezpečené a vzhľadom na ustanovenie § 211 ods. 2 TrP použiteľné i v konaní pred súdom, takže pôsobenie na svedkov alebo spoluobvinených neprichádza do úvahy rovnako ako marenie objasňovania skutočností závažných pre trestné stíhanie a vzhľadom na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR neobstojí záver, že neprebratie dôkazov na hlavnom pojednávaní je skutočnosťou odôvodňujúcou kolúznou väzbu,

- neexistuje žiadny predmet (vec, listina, osoba), ktorý by bol ohrozený mojím prípadným kolúznym správaním sa,

- neexistujú žiadne konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu z môjho kolúzneho správania sa,

- skutok, ktorého spáchanie sa mi kladie za vinu, nie je trestným činom a nie som stíhaný ako obvinený zo zákonných dôvodov, nakoľko nenapĺňa zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1 TrZ,

- ďalšie trvanie mojej väzby je neprimeraným a disproportcionálnym opatrením nerešpektujúcim princíp zdržanlivosti a základné zásady väzobného práva.

Tak uznesenie Okresného súdu v Trenčíne zo dňa 21. 11. 2003, sp. zn. 5 Tp 135/03 ako aj uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 9. 1. 2004, sp. zn. 1 Tpo 48/03 sa mojimi argumentmi proti ďalšiemu trvaniu väzby vôbec nevenovali, a nechali ich bez povšimnutia. (...)

Mám za to, že tak moje vyjadrenie zo dňa 20. 11. 2003 k návrhu prokurátora Krajskej prokuratúry Trenčín zo dňa 11. 11. 2003, č. k. 1 Kv 59/02-1228 ako aj moja sťažnosť zo dňa 4. 12. 2003 proti uzneseniu Okresného súdu v Trenčíne zo dňa 21. 11. 2003, sp. zn. 5 Tp 135/03 obsahovali takéto konkrétne fakty a tieto neboli nepravdepodobné alebo neopodstatnené. Okresný súd v Trenčíne ako aj Krajský súd v Trenčíne tieto do úvahy nebrali, v rámci odôvodnenia svojich rozhodnutí sa s nimi vôbec nevysporiadali, v dôsledku čoho zlyhali v poskytnutí súdneho prieskumu zákonnosti pozbavenia slobody vyžadovaným čl. 5 ods. 4 Dohovoru (mutatis mutandis rozsudok Súdu vo veci Yankov proti Bulharsku z 11. 12. 2003, § 186).

Okrem toho ak Krajský súd v Trenčíne len formálne uzavrel, že som „(...) trestne stíhaný pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, 4 písm. b), ods. 5 Tr. zák.“ a bližšie sa mojimi námietkami o nedôvodnosti trestného stíhania nezaoberal, porušil moje práva vyplývajúce z čl. 5 ods. 4 Dohovoru, nakoľko som nemal právo na súdny prieskum zákonnosti väzby, keď jeho inherentnou súčasťou je aj preskúmanie materiálnych podmienok (...).

Vo Vyjadrení OS sa ďalej uvádza, že „Dňa 8. 12. 2003 napadol predtým uvedené rozhodnutie zástupca sťažovateľa sťažnosťou. Dňa 22. 12. 2003 dala zákonná sudkyňa úpravu, aby bol spis predložený odvolaciemu súdu. Urobila tak preto, že v spise sa nenachádzala návratka doručenky zástupcu obvineného, na ktorú čakala (vyplýva to z úpravy na č. l. 77. Predkladacia správa bola vypracovaná 22. 12. 2003 a spolu so spisom 5 Tp 135/2003 bola doručená Krajskému súdu v Trenčíne 31. 12. 2003.“

Vo Vyjadrení OS sa však neuvádza, že prieťah od 8. 12. 2003 do 22. 12. 2003 bol zavinený Okresným súdom v Trenčíne, keď uznesenie Okresného súdu v Trenčíne zo dňa 21. 11. 2003, sp. zn. 5 Tp 135/03 doručované môjmu ďalšiemu obhajcovi JUDr. J. H., bolo podané na poštovú prepravu až dňa 15. 12. 2003 a doručené dňa 16. 12. 2003. (...)

Nakoľko prieťahy v trvaní 14 dní pri doručovaní predmetného uznesenia JUDr. J. H. spôsobil v rámci konania o sťažnosti Okresný súd v Trenčíne, moje právo vyplývajúce z čl. 5 ods. 4 Dohovoru porušil Okresný súd v Trenčíne.

Okrem toho ďalší prieťah v konaní o sťažnosti a porušenie môjho práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru spôsobil Okresný súd v Trenčíne tým, že 9 dní (od 22. 12. 2003 do 31. 12. 2003) mu trvalo predloženie spisu Krajskému súdu v Trenčíne, hoci oba súdy sídlia v tom istom meste. Na tomto závere nemení nič ani skutočnosť, že dni 24. až 28. 12. 2003, boli dňami pracovného pokoja. Berúc do úvahy len pracovné dni, predloženie spisu nadriadenému súdu v tom istom meste trvalo 4 pracovné dni, čo je v rozpore s povinnosťou súdu konať urýchlene.

Sumarizujúc uvedené, Okresný súd v Trenčíne svojím postupom po podaní sťažnosti proti uzneseniu Okresného súdu v Trenčíne zo dňa 21. 11. 2003, sp. zn. 5 Tp 135/03 spôsobil ničím neodôvodniteľné prieťahy v trvaní 24 dní (od 8. 12. 2003 do 31. 12. 2003),

v dôsledku čoho druhostupňové konanie o preskúmaní zákonnosti mojej väzby trvalo celkovo trvalo 46 dní (obdobie od 8. 12. 2003, kedy bola Okresnému súdu v Trenčíne doručená moja sťažnosť, do 22. 1. 2004, kedy som bol prepustený z väzby na slobodu). S prihliadnutím na rozhodovaciu prax Súdu Okresný súd v Trenčíne porušil moje právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby vyplývajúce z čl. 5 ods. 4 Dohovoru (mutatis mutandis rozsudok Súdu vo veciach G. B. proti Švajčiarsku z 30. 11. 2000, § 36; M. B. proti Švajčiarsku z 30. 11. 2000, § 41). (...))»

Okresný súd, krajský súd a sťažovateľ súhlasili s upustením od verejného ústneho pojednávania vo veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1 (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa ods. 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanovením ods. 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo

byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím (...), má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (...).

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa ods. 2 rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. (...)

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Z hľadiska predmetu konania vymedzeného sťažovateľom, ako aj uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 235/04-68 z 25. augusta 2004 ústavný súd skúmal, či postup a uznesenia okresného súdu a krajského súdu mohli porušiť:

a) čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy tým, že sťažovateľovi nebol doručený návrh prokurátora krajskej prokuratúry na predĺženie lehoty trvania väzby, a tým, že o tomto návrhu bolo rozhodnuté bez jeho výsluchu na neverejnom zasadnutí,

b) čl. 5 ods. 4 dohovoru, ako aj čl. 46 ods. 1 a čl. 17 ods. 5 ústavy tým, že uznesenie krajského súdu sp. zn. 1 Tpo 48/03 z 9. januára 2004 nebolo dostatočne zdôvodnené,

c) čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 48 ods. 2 ústavy tým, že o zákonnosti jeho väzby a jeho prepustení z väzby bolo rozhodnuté s priet'ahmi,

d) čl. 5 ods. 3 dohovoru v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy tým, že na základe vyjadrenia s'ťažovateľa k návrhu na predĺženie väzby nedošlo k jeho prepusteniu z väzby na slobodu.

K časti prijatej s'ťažnosti vymedzenej bodom 1 písm. a) výroku uznesenia o prijatí:

Súdne konanie v súvislosti s rozhodovaním o zákonnosti väzby musí poskytovať určité garancie procesnej povahy, ktoré sú vyjadrené v čl. 6 ods. 1 dohovoru. So zreteľom na to, že čl. 6 ods. 1 dohovoru sa nevzťahuje na konanie a rozhodovanie o väzbe, procesné záruky uvedené v ods. 1 nemožno bez ďalšieho uplatniť aj v prípade čl. 5 ods. 4 dohovoru. Z doterajšej judikatúry však vyplýva, že určité základné procesné záruky sa musia poskytovať aj v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, i keď nemusia byť nutne rovnaké ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 6 ods. 1 dohovoru pri rozhodovaní vo veci samej. V každom prípade musí mať osoba vo väzbe možnosť predložiť argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe, pričom judikatúra sa prikláňa k tomu, že obvinený musí byť súdom vypočutý. Vždy musí byť zaručená kontradiktórnosť konania a rovnosť zbraní. Zabezpečenie reálnej kontradiktórnosti konania znamená napríklad právo na prístup ku spisom, bez ktorého obvinený nemôže dostatočne prezentovať svoje argumenty (de Wilde c. Belgicko, s. 41, § 76, Trzaska c. Poľsko z 11. júla 2000, Lanz c. Rakúsko z 30. apríla 2002, Wloch c. Poľsko z 19. októbra 2000).

Podľa názoru ústavného súdu s'ťažovateľ plne využil svoje právo predložiť súdu argumenty a dôvody proti predĺženiu jeho väzby, keďže prostredníctvom svojho obhajcu podal skutkovo i právne vyčerpávajúcu, veľmi obsažnú a kvalifikovanú s'ťažnosť proti uzneseniu okresného súdu o predĺžení väzby. Preto v tomto konkrétnom prípade

skutočnosť, že sťažovateľ nebol okresným súdom, ale ani krajským súdom osobne vypočutý, sama osebe neznamená porušenie jeho práva na spravodlivý súdny proces.

Iná je situácia vo vzťahu ku skutočnosti, že sťažovateľovi nebol doručený návrh krajskej prokuratúry z 11. novembra 2003 v súvislosti s predĺžením jeho väzby.

Ústavný súd považuje v tejto súvislosti za potrebné poukázať na to, že právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Pritom nie je podstatné, či podľa názoru krajskej prokuratúry alebo všeobecného súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhý účastník konania. Ten rozhodne o tom, aké stanovisko zaujme (*mutatis mutandis* I. ÚS 230/03). Porušenie tohto práva treba považovať za porušenie práva na spravodlivý súdny proces, ktoré musí byť dodržiavané nielen v konaní vo veci samej, ale aj v rámci preskúmavania dôvodnosti väzby.

Ústavný súd vychádzajúc aj z argumentácie obsiahnutej v odôvodnení nálezu v obdobnej veci sťažovateľa vedenej na ústavnom súde (IV. ÚS 100/04) preto dospel k záveru, že nedoručením návrhu krajskej prokuratúry na predĺženie väzby sťažovateľovi došlo k porušeniu čl. 5 ods. 4 dohovoru (bod 1 výroku).

Pokiaľ sťažovateľ namietal aj porušenie čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy v súvislosti s nedoručením návrhu krajskej prokuratúry na predĺženie väzby, nebolo možné sťažnosti vyhovieť, lebo ustanovenie čl. 5 ods. 4 dohovoru je v pomere špeciality vo vzťahu ku všeobecným ustanoveniam ústavy, ktoré platia spravidla pre konanie vo veci samej, nie teda pre konanie o návrhu na predĺženie väzby. Rovnako nebolo možné vyhovieť ani požiadavke na vyslovenie porušenia čl. 5 ods. 4 dohovoru, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy vo vzťahu ku skutočnosti, že všeobecné súdy rozhodli o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu o predĺžení väzby bez jeho výsluchu, a to z dôvodov uvedených vyššie.

K časti prijatej sťažnosti vymedzenej bodom 1 písm. b) a d) výroku uznesenia o prijatí:

Vychádzajúc zo svojej judikatúry (napr. IV. ÚS 100/04) v tomto prípade ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že uznesenia okresného súdu a krajského súdu treba považovať za jeden celok a tak ich skúmať.

V súvislosti s existenciou kvalifikovaného podozrenia zo spáchania skutku poukazujú všeobecné súdy na svedecké výpovede a listinné dôkazy, ktoré dôvodnosť podozrenia preukazujú.

Pokiaľ ide o obavu z kolúzie podľa § 67 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, práve spôsob páchania trestného činu, jeho zakrývanie a postavenie jednotlivých obvinených vrátane sťažovateľa vyvoláva podľa všeobecných súdov stále reálnu obavu, že v prípade prepustenia z väzby by sťažovateľ pôsobil na svedkov a spoluobvinených, resp. ináč by maril objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie.

Vo vzťahu k otázke, či sa trestnému stíhaniu venuje zo strany kompetentných orgánov osobitná starostlivosť a či konajú urýchlene, poukazujú všeobecné súdy na to, že ide o veľmi rozsiahle vyšetrowanie, ktoré prebieha plynulo. Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že rýchlosť vyšetrowania sťažovateľ vôbec ani nenamietal.

Argumentáciu všeobecných súdov treba považovať za dostačujúcu. Podľa názoru ústavného súdu použité argumenty vyhovujú požiadavkám kladeným tak označenými ustanoveniami dohovoru, ako aj ústavy, aj keď sťažovateľ tvrdí opak. Ústavný súd poukazuje v tejto súvislosti na odôvodnenie uznesenia okresného súdu sp. zn. 5 Tp 135/03 z 21. novembra 2003 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tpo 48/03 z 9. januára 2004, ktorými bola väzba sťažovateľa predĺžená do 29. februára 2004 na základe návrhu krajskej prokuratúry. V tomto konaní skúmali totiž všeobecné súdy v podstate totožnú otázku. Dospeli pritom k záveru, že zadovážené dôkazy osvedčujú dôvodné podozrenie zo spáchania skutku sťažovateľom. Keďže obvinených treba vypočúť k niektorým

zabezpečeným dôkazom a tiež vykonať výsluchy svedkov a konfrontácie, je naďalej daná obava z kolúzie. Okresný súd sa návrhom prokurátora krajskej prokuratúry na predĺženie väzby dôsledne zaoberal, o čom svedčí skutočnosť, že jeho návrh neakceptoval v plnom rozsahu, čo konštatoval aj krajský súd. V súvislosti s námietkou sťažovateľa, podľa ktorej skutok, za ktorý je stíhaný, nemôže byť trestným činom sprenevery, treba uviesť, že predmetom trestného stíhania je skutok uvedený v uznesení o vznesení obvinenia. Právna kvalifikácia tohto skutku môže a nemusí byť v ďalšom priebehu trestného konania akceptovaná.

Čo sa týka vyjadrenia sťažovateľa k časti prijatej sťažnosti vymedzenej bodom 1 písm. b) a d) výroku uznesenia o prijatí, ústavný súd v tejto súvislosti už uviedol vo svojom uznesení č. k. IV. ÚS 235/04-68 z 25. augusta 2004 « ... právo sťažovateľa na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamena, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. mája 1997, *Recueil III/1997*). Ústavný súd neskúma, či sú dôvody uvedené v rozhodnutí vecne správne, okrem prípadu, že by došlo k zrejmemu omylu [*van de Hurk v. Holandsko* z 19. apríla 1994, *séria A.*, č. 288, § 61, *správa Európskej komisie pre ľudské práva (ďalej len „Komisia“)* vo veci *Fouquet v. Francúzsko*, *Recueil I/1996*, s. 29]. Ústavný súd preto nie je oprávnený preskúmať vecnú správnosť záverov väzobných súdov, z ktorých vyplýva nielen odpoveď na sťažnosť, ale aj argumentácia použitého väzobného dôvodu a ostatných procesných predpokladov na rozhodnutie o vzatí do väzby.»

Ani uznesenie krajskej prokuratúry z 15. januára 2004, ktorým bol sťažovateľ prepustený z väzby, záverom všeobecných súdov neprotirečí, keď konštatuje, že vyšetrovanie vo vzťahu ku sťažovateľovi už bolo ukončené, a preto obava z kolúzie už nie je daná.

Ústavný súd je toho názoru, že všeobecné súdy (okresný súd a krajský súd) postupovali v konaní o návrhu na predĺženie väzby sťažovateľa v súlade s vymedzenými

ústavnoprocenými princípmi a ustálenou súdnou praxou všeobecných súdov, preto nebolo možné vyhovieť ani týmto námietkam sťažovateľa voči postupu všeobecných súdov pri rozhodovaní o návrhu krajskej prokuratúry na predĺženie väzby (bod 3 výroku).

K časti prijatej sťažnosti vymedzenej bodom 1 písm. c) výroku uznesenia o prijatí:

Podľa sťažovateľa celková doba pri rozhodovaní okresného súdu a krajského súdu je neprimeraná. Od podania návrhu krajskej prokuratúry na predĺženie väzby do doručenia uznesenia krajského súdu prešlo spolu 66 dní.

Podľa názorov predsedníčky okresného súdu a predsedu krajského súdu všeobecné súdy konali bez prieťahov a čo najrýchlejšie.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že väzba má mať striktne obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „speedily“ a francúzsky výraz „à bref délai“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezichieri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, § 55).

Článok 5 ods. 4 dohovoru tým, že osobám pozbaveným slobody zaručuje právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybníť zákonnosť pozbavenia slobody, dáva týmto osobám právo aj na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom urýchlene rozhodnuté o zákonnosti pozbavenia slobody a nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže ako nezákonné (Rehbock c. Slovinsko, rozhodnutie z 28. novembra 2000, Vodeničarov c. Slovenská republika, rozsudok z 21. decembra 2000, § 33 - 36).

„Právo na súdnu ochranu v súvislosti s periodickým skúmaním dôvodnosti väzby, ako aj právo na urýchlené skúmanie dôvodnosti väzby sú obsiahnuté v čl. 17 ods. 2 ústavy.

Preto toto ustanovenie je v pomere špeciality k všeobecným ustanoveniam čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy“ (mutatis mutandis I. ÚS 224/03).

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti vec vedenú na okresnom súde možno považovať za právne a skutkovo zložitú. Okresný súd rozhodol o návrhu prokurátora krajskej prokuratúry na predĺženie väzby 21. novembra 2003 a spis bol doručený krajskému súdu 31. decembra 2003. Vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu zistené z vyjadrení účastníkov (až na dobu od 8. decembra 2004, keď sťažovateľ doručil sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu, do 22. decembra 2004, keď spracoval predkladáciu správu krajskému súdu) nemal ústavný súd vážnejšie výhrady k jeho postupu, pretože vzhľadom na rozsah vyšetrovacieho spisu (viac ako 2 000 strán) ústavný súd považoval celkovú dobu za primeranú, ktorá zodpovedá kritériám urýchleného rozhodovania o predĺžení väzby vyplývajúcim z citovaných článkov dohovoru a ústavy.

Na krajskom súde trvalo konanie od 31. decembra 2003, keď mu bol doručený spis okresného súdu spolu s uznesením okresného súdu, do 29. januára 2004, keď bolo uznesenie doručené sťažovateľovi, teda celkom dvadsaťdeväť dní. V tomto prípade treba rozhodnutie považovať za rýchle a bezprietahové, pretože rozhodnuté bolo už na neverejnom zasadnutí po ôsmich dňoch 9. januára 2004. Pritom 1. a 6. januára 2004 boli štátne sviatky. Túto dobu považuje ústavný súd tiež za primeranú a zodpovedajúcu vyššie citovaným zásadám. Je tomu tak aj preto, že 9. januára 2004 rozhodoval krajský súd nielen o tejto sťažnosti, ale aj o ďalších dvoch sťažnostiach sťažovateľa, ktoré smerovali jednak voči uzneseniu okresného súdu o námietke zaujatosti sudkyne okresného súdu, ako aj voči uzneseniu okresného súdu o predĺžení väzby na základe návrhu prokurátora.

V prípade rozhodovania krajského súdu to potvrdil aj sťažovateľ, ktorý vo svojom vyjadrení z 24. novembra 2004 uviedol:

„Vzhľadom na vyššie uvedené, skutočnosti uvedené vo Vyjadrení OS a vo Vyjadrení KS mám taktiež zato, že Krajský súd v Trenčíne svojím postupom v súvislosti s konaním o mojej sťažnosti proti uzneseniu Okresného súdu v Trenčíne zo dňa 21. 11. 2003,

sp. zn. 5 Tp 135/03 moje právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru neporušil.“

Preto nebolo možné vyhovieť ani námietke pomalého rozhodovania pri rozhodovaní všeobecných súdov o návrhu krajskej prokuratúry na predĺženie väzby (bod 3 výroku).

Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 1 Tpo 48/03 z 9. januára 2004 vyplýva, že krajský súd zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 5 Tp 135/03 z 21. novembra 2003. Krajský súd sa stotožnil s názorom okresného súdu, ktorý predĺžil lehotu trvania väzby sťažovateľa na podklade argumentov uvádzaných v návrhu krajskej prokuratúry, lebo ich považoval za relevantné.

Z uznesenia krajskej prokuratúry č. k. 1 Kv 59/02-1492 z 22. januára 2004 vyplýva, že sťažovateľ bol prepustený na slobodu. Podľa názoru krajskej prokuratúry boli v doterajšom priebehu vyšetrovania vypočutí už všetci svedkovia participujúci na trestnej činnosti a boli vykonané i ostatné vyšetrovacie úkony bezprostredne sa vzťahujúce na osobu sťažovateľa. Dňa 21. januára 2004 bol ako svedok vypočutý aj J. Š. Vzhľadom na tieto skutočnosti dosiaľ trvajúci dôvod kolúznej väzby už pominul.

K ostatným výrokom nálezu:

Sťažovateľ požadoval, aby ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu sp. zn. 1 Tpo 48/03 z 9. januára 2004.

Hoci ústavný súd vyslovil porušenie čl. 5 ods. 4 dohovoru tým, že sťažovateľovi nebol doručený návrh krajskej prokuratúry na predĺženie lehoty trvania väzby, nevidel dôvod na zrušenie uznesenia. Porušenie označeného práva sťažovateľa v konečnom dôsledku nemalo vplyv na vecnú správnosť uznesenia krajského súdu. Preto ani nemohlo byť dôvodom na zrušenie tohto uznesenia. Nebolo teda možné vyhovieť požiadavke sťažovateľa na zrušenie uznesenia (bod 3 výroku).

Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie spolu v sume 410 000 Sk.

Podľa názoru ústavného súdu priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza spravidla do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody nie je už možné napraviť. To znamená, že neprichádza do úvahy zrušenie rozhodnutia alebo opatrenia, resp. uvedenie do pôvodného stavu (I. ÚS 15/02).

Napriek vyššie citovanej zásade v danom prípade ústavný súd nepovažoval za súladné s princípom spravodlivosti priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie. Vychádzal pritom z toho, že v prípade, v ktorom bolo vyslovené porušenie práva sťažovateľa, postupovali všeobecné súdy v súlade s platným Trestným poriadkom (*lege artis*).

Sťažovateľ požadoval tiež úhradu trov právneho zastúpenia za 3 úkony a za 3 režijné paušály s 19 % zvýšením o daň z pridanej hodnoty v celkovej sume 122 044 Sk.

Ústavný súd priznal odmenu po 4 534 Sk za 3 úkony právnej služby, a to za prevzatie a prípravu zastupovania, za spísanie sťažnosti a za spísanie stanoviska k vyjadreniu okresného súdu a krajského súdu, ďalej režijný paušál 136 Sk za 3 vyššie uvedené úkony, ako aj 19 % daň z pridanej hodnoty. Po zaokrúhlení je náhrada odmeny za právne služby 16 680 Sk (bod 2 výroku). Túto sumu je povinný zaplatiť okresný súd (bod 2 výroku), pretože ústavný súd zastáva názor, že prvoradou povinnosťou predovšetkým okresného súdu bolo doručiť návrh krajskej prokuratúry sťažovateľovi ihneď po tom, ako mu tento návrh bol krajskou prokuratúrou predložený.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. januára 2005